

Exkurzia z humánnej geografie 2017

Dátum: 10. 9. – 15. 9. 2017

Trasa: Košice – Krásnohorské Podhradie – Rožňava – Štítnik – Sirk (Červeňany) – Revúca – Muránska Dlhá Lúka – Muránsky hrad – Horná Lehota – Podbrezová – Brusno – Banská Bystrica – Krupina – Bzovík – Sebechleby (Stará Hora) – Brhlovce – Levice (Margita-Ilona) – Levice – Nitra – Bratislava – Budmerice – Piešťany – Bošany – Partizánske – Šimonovany – Bojnice – Pravenec – Nitrianske Pravno – Čičmany – Rajecké Teplice – Ružomberok – Bobrovec – Demänovská Dolina – Svit – Poprad (Spišská Sobota) – Levoča – Košice

Popis: V dňoch 10. – 15. 9. 2017 sa pre študentov 3. ročníka geografie na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach uskutočnila Exkurzia z humánnej geografie pod vedením Dr. M. Kullu a Mgr. L. Pregiho. Primárnym cieľom exkurzie bolo upevniť si teoretické vedomosti nadobudnuté počas štúdia priamo v teréne a získať nové poznatky o regiónoch Slovenska. Počas šiestich dní študenti navštívili viac ako 30 lokalít, ktoré mali viesť k hlbšiemu pochopeniu sociálno-ekonomického vývoja našej krajiny a jej súčasného stavu, poukázať na populačné, sídelné a hospodárske pomery v rôznych regiónoch Slovenska. Študenti navštívili viaceré mestá a regionálne centrá Slovenska (Banská Bystrica, Nitra), vinohradnícke oblasti (Sebechleby, Budmerice), kúpele (Brusno, Piešťany, Rajecké Teplice) a spoznali aj typické banské lokality (Rožňava, Štítnik, Sirk-Červeňany). Predstavy o hospodárskych pomeroch jednotlivých regiónov upevnili návštevy viacerých priemyselných podnikov tak so slovenským (Železiarne Podbrezová a. s.) ako aj zahraničným kapitálom (Volkswagen Slovakia v Bratislave), najväčšieho výrobcu plastových a hliníkových okien a dverí na Slovensku (Slovaktual s. r. o. v Pravenci), výrobných podnikov textilného a obuvníckeho priemyslu (Rialto s. r. o. v Bošanoch, Bettex spol. s. r. o. v obci Nitrianske Pravno), či lokalít atraktívnych z hľadiska cestovného ruchu (Krásnohorské Podhradie, Muránsky hrad, Bzovík, Piešťany, Bojnice, Čičmany, Rajecké Teplice, Demänovská Dolina, Poprad-Spišská Sobota, Levoča).

Prvou zastávkou bola obec Krásnohorské Podhradie ležiaca v Rožňavskej kotline. Najznámejšími pamiatkami obce sú hrad Krásna Hôrka zo 14. storočia a unikátna secesná pamiatka Mauzóleum Andrássyovcov.

Región Gemer patril v minulosti medzi najstaršie a najvýznamnejšie oblasti bansko-hutníckej a remeselnej výroby nie len na Slovensku, ale aj v celom Uhorsku. Táto priemyselná špecializácia bola prvotne podmienená výskytom ložísk rudných aj nerudných surovín najmä v oblasti Slovenského Rudohoria. V rámci exkurzie sme navštívili historické banské mestá Rožňava, Štítnik a Sirk, kde študenti mali možnosť oboznámiť sa s históriou baníctva a hutníctva na Gemeri.

Pred výstupom na Muránsky hrad sme sa zastavili aj v okresnom meste Revúca pri budove prvého slovenského patronátneho gymnázia na území dnešného Slovenska a pri obci Muránska Dlhá Lúka v lokalite Biela voda v NP Muránska planina. Táto lokalita je známa najvyššou hustotou výskytu sysľa pasienkového na Slovensku.

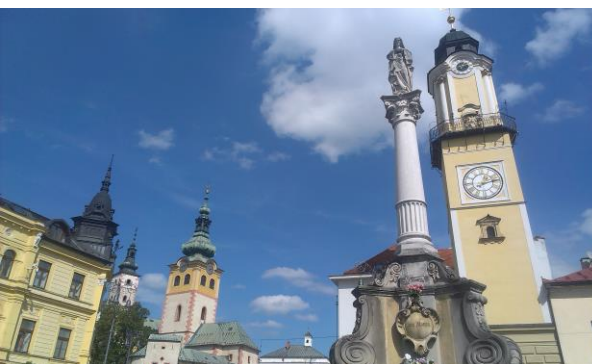
Na záver prvého dňa nás čakala kratšia túra na Muránsky hrad, ktorý sa nachádza nad obcou Muráň. Zrúcaniny Muránskeho hradu stoja na vrchu Cigánka v nadmorskej výške 935 m n. m. na južnom okraji Muránskej planiny. Muránsky hrad je tretí najvyššie položený hrad na Slovensku.

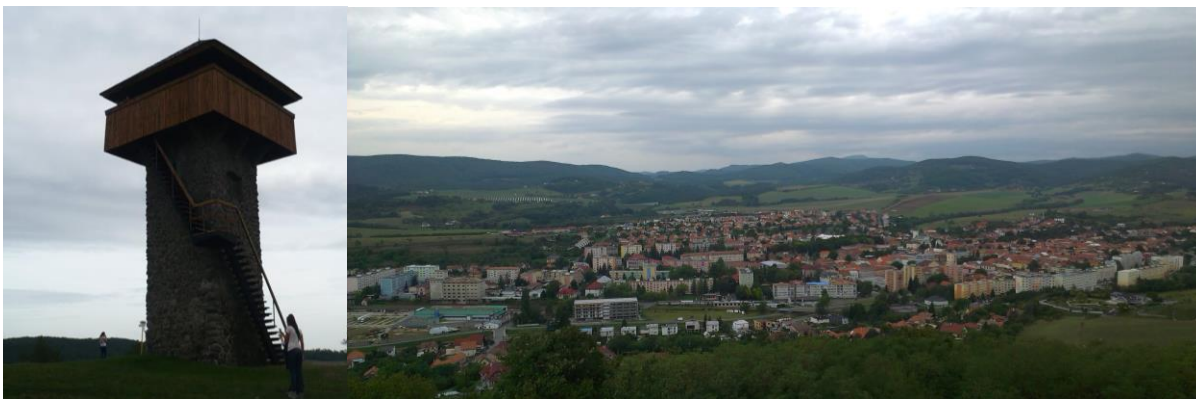
Prvým navštíveným priemyselným podnikom boli Železiarne Podbrezová a. s. Tento podnik patrí medzi najväčších zamestnávateľov na Horehroní. V rámci exkurzie v tomto podniku mali študenti možnosť oboznámiť sa s výrobou a históriou spoločnosti, ktorá siaha až do roku 1840.

Počas šiestich dní exkurzie študenti mali možnosť navštíviť a porovnávať kúpeľné mestá v rôznych regiónoch Slovenska. Atmosféru kúpeľov mohli účastníci nasť v Brusne, Piešťanoch a Rajeckých Tepliciach.

V Banskej Bystrici si geografi okrem Pamätníka SNP obzreli aj historické centrum mesta, ktoré bolo v roku 1955 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

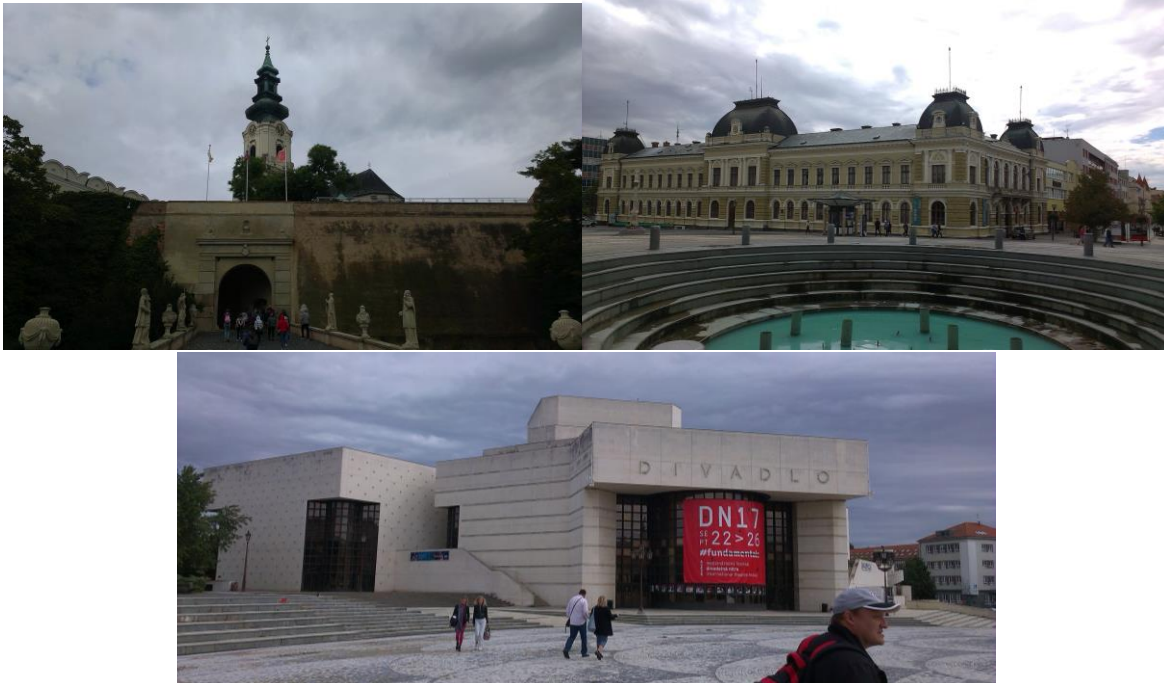
Študenti absolvovali kratší výstup na strážnu vežu Vartovka, ktorá už viac ako 400 rokov stojí nad mestom Krupina. Postavená bola okolo roku 1564. Jej hlavnou úlohou bolo, spolu s ďalšími vartovkami na okolí, informovať o blížiacom sa nebezpečenstve počas tureckých nájazdov. Dnes Vartovka slúži ako rozhľadňa, z ktorej sme mali skvelý výhľad na široké okolie Štiavnických vrchov, Krupinskej planiny a rozptýleného osídlenia v okolí mesta Krupina.

Pozitívne dojmy účastníci deklarovali aj z návštevy opevneného kláštora, ktorý sa vypína južne od obce Bzovík v okrese Krupina. Pôvodne benediktínsky kláštor vznikol v prvej polovici 12. storočia. V 16. storočí ho obsadil Žigmund Balassa a dal ho prestavať na goticko – renesančnú protitureckú pevnosť. Objekt poškodili boje počas 2. svetovej vojny, v súčasnosti je v rekonštrukcii.

Počas návštevy Levického hradu v Leviciach sa študenti oboznámili s históriou mesta a regiónu Tekov.

V Nitre si študenti prezreli Nitriansky hrad a jeho okolie. Hradný komplex je situovaný na skalnom brale v centre mesta. Dominantou hradného areálu je Katedrála svätého Emeráma, biskupský palác a mohutné opevnenie s vystupujúcimi bastiónmi.

Medzi najzaujímavejšie zastávky jednoznačne patrila aj exkurzia vo firme Volkswagen Slovakia v bratislavskej Devínskej Novej Vsi, ktorá patrí medzi najväčšie výrobné spoločnosti na Slovensku. Bratislavský závod Volkswagen Slovakia vyrába exkluzívne Volkswagen Touareg, Audi Q7, Volkswagen up!, Škoda Citigo, SEAT Mii a karosérie pre Porsche Cayenne.

Kaštieľ Vodný hrad je jedným z najstarších zachovaných goticko-renesančných sídel. Nachádza sa v Partizánskom v mestskej časti Šimonovany.

Počas návštevy Bojníc študenti mali možnosť navštíviť zoológickú záhradu, bojnický zámok a kúpele. Zoológická záhrada Bojnice je najstaršou a najnavštevovanejšou zoológickou záhradou na Slovensku. Dominantou mesta je romantický zámok, ktorý stojí na travertínovej kope nad mestom. Bojnický zámok patrí k najstarším a najvýznamnejším pamiatkam na Slovensku. Prvá písomná zmienka o existencii hradu je už z roku 1113. V roku 1970 bol vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku. V súčasnosti je zámok súčasťou Slovenského národného múzea.

Spoločnosť SLOVAKTUAL s. r. o. pripravila pre študentov veľmi profesionálnu a zaujímavú exkurziu. Spoločnosť sídli v Pravenci a v oblasti plastových okien je najväčším výrobcom na Slovensku. S vyše 600 zamestnancami patrí medzi najväčších zamestnávateľom v okrese Prievidza.

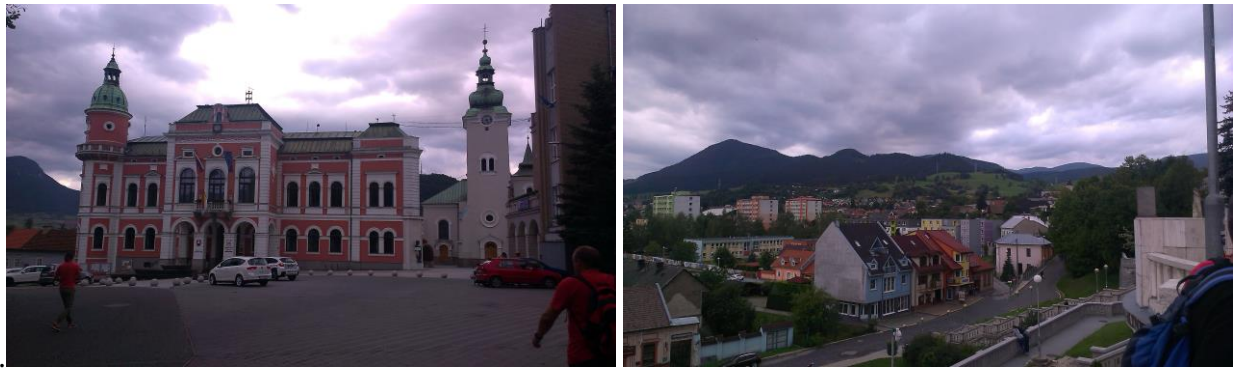

Základy textilnej výroby v Nitrianskom Pravne sa datujú už z čias nemeckej výroby a organizovania cechov. Jedným z mála zástupcov textilného priemyslu v regióne je firma Bettex spol. s r. o., ktorá v súčasnosti vyrába prešívané prikrývky, vankúše, povlakové súpravy a plachty. Študentov príjemne prekvapili aj suveníry, ktoré na záver návštevy pripravili zamestnanci spoločnosti. Ešte raz ďakujeme ☺

Počas exkurzie sme sa zatavili aj v Čičmanoch, v malebnej obci v okrese Žilina, ktorá je známa svojou zachovalou ľudovou architektúrou, pre ktorú sú typické maľované zrubové drevenice. V roku 1977 bola dolná časť obce vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry.

Počas návštevy mesta Ružomberok nás sprevádzal a odborný výklad zabezpečil kolega Mgr. Pavol Hurbánek PhD. z Katedry geografie z Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Program exkurzie spestrila prechádzka k Vrbickému plesu v Nízkych Tatrách. Demänovská dolina patrí medzi najobľúbenejšie a najnavštevovanejšie miesta zahraničných ako aj domácich turistov, milovníkov zimných športov a turistiky.

Počas exkurzie sme navštívili aj najmladšie mestá na Slovensku (Partizánske, Svit), ktoré založil podnikateľ Tomáš Baťa. Pre obe mestá sú typické tzv. Baťove domy. Baťova stavebná kancelária uplatňovala pri týchto funkcionalisticky ladených domoch model kombinácie prefabrikovaného skeletu s tradičnou tehlovou výplňou.

Poslednými zastávkami boli historické mestá Spišská Sobota a Levoča ležiace v regióne Spiš. Spišská Sobota je od roku 1946 súčasťou mesta Poprad. V súčasnosti Spišská Sobota plní svoju úlohu historicko-turistického centra. Najvýznamnejšou pamiatkou je Kostol sv. Juraja postavený v polovici 13. storočia s gotickým interiérom a oltárom z dielne Majstra Pavla z Levoče. Prevažná časť meštianskych domov pochádza zo 16. a 17. storočia. Mnohé z nich v súčasnosti poskytujú reštauračné a hotelové služby, v niektorých sú umiestnené kultúrne a štátne inštitúcie. Stojí tu aj dom, v ktorom bol ubytovaný Matej Korvín. Na jeho počesť je tu vytesaná aj pamätná tabuľa. Levoča je od roku 2009 zapísaná na zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Najvýznamnejšou a jedinečnou pamiatkou rozľahlého obdĺžnikového námestia je rímskokatolícky farský Kostol sv. Jakuba zo 14. storočia, ktorý patrí medzi najvýznamnejšie sakrálne stavby na Slovensku a jeho interiéru dominuje najvyšší drevený gotický oltár na svete.